

דף כו

- מד. א. פייסות שלישי ורביעי – למה היו?
 ב. אלו כהנים זכו בתמיד ובקטורת של בין הערבים?
 ג. כמה כהנים התעסקו בהקרבת התמיד בשעת הולכת האברים לכבש ואילך?
 ד. מתי מנסכים את המים בחג?
 ה. כמה כהנים התעסקו בהקרבת איל ופר, משעת הולכת האברים?

א. הפייס השלישי: חדשים לקטורת בואו והפיסו. כך היו מכריזים בעזרה, כלומר כל כהן (מאותו בית אב. רבנו יהונתן) שלא זכה בקטורת מעולם – יבוא ויפיס. [ומעולם לא שנה בה אדם מפני שמעשרת – ישימו קטורה באפך... ברך ה' חילו].

אם כבר זכו כל הכהנים הנמצאים שם – מפייסים כולם (רמב"ם תמידין ומוספין ד,ח; מאירי).
 אמר רבי יהודה: כהן שזכה בקטורת אומר לזה שעמו: זכה עמי במחתה (להכניס בה גחלים להיכל לצורך הקטרת הקטורת).

א. כתבו התוס' שלרבי יהודה, הכהן שמקטיר קטורת יכול להכניס בעצמו את המחתה [ויולך הכף בימין והמחתה בשמאל, או שמא שניהם בימין. ע' גמרא להלן מו. ובספר טל תורה כאן. ואם הולך הכף בשמאל, לפמש"כ הגר"ח (בהל' תמידין) בדעת הרמב"ם לא פסל, שאין זו עבודה. ואולם הרא"ש בתמיד נקט שהיא עבודה], ויכול לזכות בה כל כהן אחר שירצה, אך כדי למנוע איבה היה רגיל ליתן תמיד לזה שבימינו. ולהכמים, לעולם זכה במחתה זה שעומד לימין המקטיר ואין ביד המקטיר ליתנה לאחר או ליטלה לעצמו. (ומדברי רש"י (כו: ד"ה ה"ג) נראה לכאורה שלרבי יהודה, הכהן העומד אצל הזוכה בקטורת הוא הזוכה במחתה בכל אופן. ויש מצדדים לומר שאין מחלוקת בין חכמים לרבי יהודה. ע' רע"ב ותוי"ט תמיד ה,ה).

הסמ"ג (עשה קצא) העתיק להלכה כרבי יהודה [שסתם משנתנו סוברת כן כמבואר בגמרא]. ואילו הרמב"ן כתב שהלכה כחכמים שהנכנס במחתה זכה על ידי פייס. והרמב"ם (תמידין ד,ה) כתב שהזוכה בפייס הראשון לתרום הדשן ולסדר המערכה ולהעלות גזירי עצים, הוא מכניס את המחתה.

ויש שיטה נוספת, שבפייס השני היה זוכה כהן נוסף בהכנסת המחתה (עפ"י תוס' ישנים בפירוש הברייתא ד"ז כהנים).

ולרבי אליעזר בן יעקב היה פייס מיוחד להכנסת מזחתי, כדלהלן.

ב. מודה רבי יהודה שביום הכפורים היה פייס מיוחד על הכנסת המחתה עם הכהן הגדול (עפ"י מלחמות ה').

הפייס הרביעי: חדשים עם ישנים, מי מעלה אברים מן הכבש למזבח. כן שנו במשנתנו. ולכך עשו פייס חדש – משום ברב עם הדרת מלך.

רבי אליעזר בן יעקב אומר: המעלה אברים לכבש הוא מעלה אותם למזבח. ופרשו טעמו משום שהוא מקום שכינה אין זו מדת דרך ארץ (שנראה הדבר כטורה עליו כשמניח האברים והולך ובא אחר להעלותם). ולשיטתו, אמר רבא: הפייס הרביעי – מי יזכה במחתה, ודלא כרבי יהודה.

[ואם ימצא תנא השונה חמש פייסות – כי סובר שהיה פייס נפרד על המחתה, וגם פייס על הולכת אברים מכבש למזבח, דלא כר"י ודלא כראב"י].

א. לפי גרסה אחת ישנה ברייתא הסוברת כן, דלא כרבי יהודה ולא כרבי אליעזר בן יעקב. ולפי זה היו שם חמש פייסות (ע"ת ד"ה ה"א).

והלכה כסתם משנתנו (רמב"ם תמידין ומוספין ד, ח. וע' מנהגי מהרי"ל קריאת התורה א).
ב. גם הכהנים שעשו עבודות קודמות משתתפים בפייס זה, ויתכן שכהן אחד יעלה אברים לכבש ומן הכבש למזבח (כן מבואר בתוס' כהנחה פשוטה).

ג. יש אומרים שהעלאת האברים מהכבש למזבח והקטרתם נעשתה בכהן אחד (רש"י, תוס', רבנו יהונתן).

ואילו בתוס' ישנים (כו: ד"ה דלא; כז: ד"ה למדנו) הסיקו שבכמה כהנים היתה נעשית (וכן דייק ב'חדושים ובאורים' מלשון הרמב"ם. ובספר הר המוריה דייק מלשון הרמב"ם (תמידין ו, ה) שכהן אחד זכה בהעלאת האברים למזבח).

ומדברי הריטב"א נראה (כפי שבררו המשנה-למלך תמידין ד, ו) שהכהנים שזכו בפייס הרביעי היו מעלים מהכבש למזבח, והכהן שזכה בזריקת הדם הוא היה מקטיר את כל האברים.

ב. אמר רבי יוחנן: אין מפייסים על תמיד של בין הערבים אלא כהן שזכה בו בשחרית וזכה בו ערבית.

א. קטורת של בין הערבים שבכל יום, אין מפורש בגמרא לפי המסקנא כיצד היו זוכים בה; יש סוברים שהכהן המקטיר בבוקר הוא המקטיר בין הערבים (כן כתב רבנו יהונתן; שיטמ"ק מנחות ג. וכן משמע בתוס' ישנים, וכן מדויק בתוס' (ערש"ש). וע' גם בריטב"א).

והרמב"ם (תמידין ד, ח) כתב שאם היו שם כהנים שלא זכו בקטורת מעולם – מפייסים ביניהם בין הערבים (וע"ע שפת אמת וחדושים ובאורים).

ובתורא"ש נסתפק לומר שהיה פייס על קטורת של בין הערבים [וכ"כ בספר משמרות כהונה, שהיו מפייסים בבוקר גם בשביל קטורת של ערב – וכל זה נכלל ב'חדושים לקטורת'], או אפשר הכהן העומד אצל זה שזכה בשחר, הוא הזוכה בקטורת של בין הערבים (ועריטב"א שצדד בדבר).

ונראה שהכנסת מחתה בין הערבים (ערש"י לג. ד"ה של קטורת) דינה כהכנסת מחתה בשחר, כל אחד כשיטתו הנ"ל.

ב. דישון מזבח הפנימי; התוס' (כאן ולעיל יד: ד"ה ורמינהו ולהלן לג. ד"ה אפילו. וע' גם רש"י כא. ד"ה ודישון) נקטו שלא היה דישון בין הערבים אלא בבוקר בלבד.

ויש סוברים שהיה דישון גם בין הערבים, והכהן שדישן בשחר מדשן בערב (כן יש מדייקים מדברי הרמב"ם תמידין ו, יא. וכ"כ בפירוש המשנה לתמיד ו. וע' גם בשו"ת הרשב"א עט. וע"ע רש"י שגבורת ארי כה; מקדש דוד תמידין).

ג. אותם הכהנים שזכו בתמיד של שחר, הם זוכים באותן העבודות בקרבנות המוספים (עפ"י רמב"ם תמידין ד, ט). ובתוס' ישנים ותוס' רא"ש נסתפקו לומר שהיה פייס נוסף למוספים.

ד. סילוק וסידור לחם הפנים; מכך שלא הוזכר בגמרא שהיו מפייסים, נראה שהזוכים בהקטרת בויכים [בפייס השני כדלהלן], קוראים לששה כהנים עמהם. ויש מקום לומר שסידור לחם הפנים והבויכים נעשו על ידי משמר הנכנס. וכל זה צריך רב (עפ"י חזו"א מנחות סוס"י לו).

בשבת שהמשמרות מתחלפות, היו מפייסים פייס אחר לתמיד של בין הערבים ולקטורת (כ"מ בגמרא וברמב"ם תמידין ומוספין ד, ט).

ג. תמיד קרב למזבח לא פחות מתשעה כהנים; ששה הוליכו את אבריו וקרבו (ולהלן כו דרשו מן הכתוב שהטלה טעון ששה אנשים), ועוד שלשה לסולת לחביתין וליין – כדברי רבי אליעזר בן יעקב שאמר המעלה אבריים לכבש הוא מעולם מהכבש למזבח. אבל לדעת החולקים (וכן סובר תנא דרישא), היה שם כהן נוסף שהקטיר האברים על המזבח (עפ"י רש"י ותוס').

יש אומרים דלא כרש"י ותוס': ששה כהנים עסקו בהקטרה, ואינם בדוקא אותם אלו שהוליכוהו לכבש (עפ"י תוס' ישנים תורא"ש כאן ולהלן כו. וכן דעת הריטב"א).

בתמיד של בין הערבים היו שני כהנים נוספים שהוליכו בידם שני גזירי עצים – הרי אחד עשר. וכן בשבת, לאחר תמיד של שחר שני כהנים הוליכו למזבח שני בזיכי לבונה של לחם הפנים.

כתבו בתוס' ישנים ותורא"ש: למאן דאמר מוספים קודמים לבזיכים, היו הבזיכים קרבים על ידי המשמר הנכנס (כבסוכה נו: ורש"י), ולפי"ז לא היו הבזיכים בכלל הפייס השני. ובכסף משנה (תמידין ד, ט מהריטב"א) אין נראה כן, וכן מלשון הרמב"ם משמע שאף על פי שמוספים קודמים לבזיכים, הזוכים בבזיכים היו כהני המשמר היוצא, וזכו בהם בפייס השני (עפ"י חזון איש מנחות לו, יג).

בחג, בתמיד של שחר – נוסף כהן אחד שבידו צלוחית של מים לניסוך. נמצא בשבת שבתוך ההג שנים עשר כהנים מתעסקים עמו. ולתנא החולק על רבי אליעזר בן יעקב – שלשה עשר.

ד. ניסוך המים בחג היה נעשה עם תמיד של שחר ולא בין הערבים.

א. התוס' (בתענית ב:) צדדו לומר שאין חיוב ניסוך אלא בתמיד של שחר, אבל אם רצה מנסך

בלילה (וכע"ז ד' הרמב"ן). ע"ע חזו"א קכז, כ.

והריטב"א (בסוכה מט:) הביא מהראב"ד שאין מנסכים בלילה.

ב. יש אומרים שלפי דעת תנאים אחד, ניסוך המים בא עם תמיד של בין הערבים (עתוס' רא"ש להלן לד:).

ה. איל קרב באחד-עשר; האברים בחמשה – כטלה. הקרבים הסולת והיין – בשנים שנים.

פר קרב בעשרים וארבעה; הראש – באחד, הרגל – בשנים, העוקץ – בשנים, וכן הרגל השנית בשנים, החזה – באחד, הגרה – בשלשה, שתי ידיים – בשנים, שתי דפנות – בשנים, הקרבים הסולת והיין – בשלשה שלשה.

א. נחלקו ראשונים האם כמה כהנים מוליכים את האבר כשהוא שלם (וכ"ה בתוספתא פ"א), או מותר

לחותכו לחתיכות נפרדות כפי משא הכהנים (ע' מאירי ותור"ד).

ב. מבואר בתוס' שסדר הולכת האברים תלוי במחלוקת התנאים דלעיל בכבש, ולא כפי הסדר

שנקטה המשנה (וע' תו"י ריטב"א ותו"ט).

במה דברים אמורים – בקרבנות ציבור, אבל בקרבן יחיד אם רצה היחיד להקריב לבדו מקריב.

[לשיטת הירושלמי, פר של יחיד קרב בששה אנשים [דרשו שם מן הכתוב 'וערכו... אבל לתלמוד דידן

דרשה זו אמורה כלפי בקרבן התמיד ולא בפר (ע' משנה למלך תמידין ד, ט)].

א. נחלקו הדעות בקרבן יחיד, האם ביד הבעלים ליתן לעבוד בקרבנו לכל כהן שירצה, או אין

הדבר תלוי בדעתו אלא כל הקודם זוכה, או שמא היו הכהנים מפיסיים אם לא באו לכלל

הסכמה.

ב. יש אומרים שמצוה [או מנהג, עכ"פ בפר מפני חשיבותו. מרכה"מ ח"ב מעה"ק יא, יט] לחלק לכמה

כהנים, אף בקרבן יחיד (עפ"י חדושי הגצ"ב סוכה נב: ונסתייעו מדברי מדרש רבה, נשא. ובגבורת ארי

חידש שלא אמרה המשנה אלא שאין פייס ביחיד, ולעולם צריך כמה כהנים כבקרבן ציבור).